

Nicky Gumbel

ŽIVOT,

který stojí za to

Nakladatelství KMS, s. r. o.

Přeloženo z anglického originálu „A Life Worth Living“.

Copyright © Nicky Gumbel 1994

Otázky ke studiu © David Stone 1995

Kresba na obálce a ilustrace v textu © Charlie Mackesy

The right of Nicky Gumbel to be identified as author of this work has been asserted by him in accordance with Copyright, Designs and Patents

First published 1993

Published by KINGSWAY COMMUNICATIONS LTD, Lottbridge Drove, Eastbourn,
BN23 6NT, England

Vydalo Nakladatelství KMS, s. r. o.

Primátorská 41, 180 00 Praha 8

První vydání – 2004

Všechna práva českého překladu vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být bez písemného svolení vydavatele reprodukována nebo šířena v žádné podobě elektronické ani mechanické, včetně fotokopíí, nahrávek či zařízení do informačních sítí nebo vyhledávacích systémů.

Biblické citace jsou převzaty z Ekumenického překladu (Biblická společnost, 1990).

ISBN 978-80-86449-24-6 – tištěná verze

ISBN 978-80-7664-024-5 – PDF

Obsah

Předmluva	4
Úvod	5
1. Nové srdce	9
2. Nový cíl	19
3. Nový přístup	28
4. Nová zodpovědnost	38
5. Nová přátelství	47
6. Nová důvěra	57
7. Nové ambice	66
8. Nové zdroje	77
9. Nová štedrost	86
Poznámky	94
Otázky ke studiu	97

Předmluva

Účelem této knihy je prakticky a jednoduše seznámit čtenáře s novozákonním dopisem Filipským. Kniha je určena zejména těm, kteří jsou na začátku křesťanského života a začínají si číst Bibli. Ať už tuto knihu budete číst samostatně, nebo ve studijní skupince, kde si někdo biblickou studii připraví s pomocí této knihy, doporučujeme vám, abyste si ji četli současně s biblickými pasážemi.

V knize *Otazníky života* jsou zpracována témata, která probíráme na kurzech Alfa. Kurzy Alfa jsou určeny lidem, kteří do církve nechodí, dále těm, kdo se chtějí více dozvědět o křesťanství, a také těm, kteří nedávno uvěřili v Ježíše Krista. Na konci kurzů Alfa se nás lidé často ptají: „Co mám dělat dál?“ Jedna z možností, kterou doporučujeme, je studium listu Filipským. Témata, o kterých pojednává kniha *Život který stojí za to*, vycházejí z řady proslavů, které jsem na základě tohoto listu zpracoval.

Jsem velmi vděčný mnoha lidem, kteří si rukopis této knihy ochotně přečetli a poskytli mi cenné připomínky. Poděkování si zaslouží zejména Dr. Ronald Werner, Preb. John Pearce, Ken Costa, Jon Soper, Helena Hirdová, Jo Glenová, Tamsen Carter, Lulu Wellsová, Zilla Hawkinsová, Jamie Haithová a Patricia Hallová. Na závěr bych chtěl poděkovat Philippě Pearsonové Milesové, která rukopis knihy přepsala a s humorem a velice rychle zapracovávala početné opravy textu.

Úvod

„V budoucnu budou vědci velice pravděpodobně schopní prodloužit lidský život, ale bude takový život stát za to?“ Tuto otázku nastolil v *Timesech* Nigel Hawkes. Je zřejmé, že bude možné většině lidem prodloužit život tak, že se budou dožívat až 115 let, prohlašuje jeden profesor Oxfordské university. Nigel Hawkes má pravdu, když se ptá: „Bude to stát za to?“ Pokud by nestálo za to žít déle, mělo by prodlužování života jen malou hodnotu.

Apoštol Pavel v prodlužování života svůj hlavní úkol neviděl. Smrt dokonce považoval za zisk (Filipským 1,21). Nicméně díky Ježíši Kristu Pavlův život skutečně stál za to. V listu Filipským píše Pavel přímo i nepřímě o tom, v čem takový život spočívá a jak ho mohou žít i čtenáři dopisu.

V knize se zabýváme tím, co nového vnesl do Pavlova života a do života Filipských Ježíš Kristus, proč jejich životy skutečně stály za to žít. „Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky.“ (Židům 13,8) To, co udělal pro Pavla a jeho čtenáře, může pro vás i pro mě učinit i dnes.

Dříve, než se tématem začneme do detailů zabývat, stojí za to zmínit dobové souvislosti, ve kterých Pavel psal, a také pět významných vlastností tohoto dopisu.

Za prvé bylo pozoruhodné samo místo. Pavel zvolil strategické město Filipis ke svému prvnímu evropskému „projektu založení sboru“ v roce 52 n. l. V dnešní době by možná zvolil Ženevu,

Štrasburk, Berlín, Brusel nebo Londýn. Filipis, dnes rozvaliny na severovýchodě Řecka, bylo ve starověku strategickým městem. Mělo přirozenou výhodu v tom, že zde byla naleziště na kovy bohatých rud. Zlaté a stříbrné doly, které byly vytěženy během křesťanské éry, učinily z města významné obchodní centrum. Navíc mělo Filipis vynikající geografickou polohu, leželo v horském průsmyku, v pohorí, které oddělovalo Evropu od Asie. Nacházelo se na hlavní silnici, která oba kontinenty spojovala.

Město bylo pojmenováno po Filipovi II. Makedonském, otci Alexandra Velikého, který v r. 356 př. n. l. opevnil starou pevninskou základnu obyvatelů ostrova Thasos, aby měl zlaté doly pod kontrolou. V roce 168 př. n. l. se město stalo součástí římské říše. Úkladní vrahové Julia Caesara Brutus a Cassius zde byli v roce 42 př. n. l. poraženi Markem Antoniem a Oktaviánem (pozdější císař Augustus). Aby církev v současné době rostla, považují odborníci stále častěji za nezbytné zakládat nové sbory a společenství. Je fascinující v dopise odhalovat, jaký měl Pavel k tomuto strategickému „projektu založení sboru“ postoj.

Z určitého úhlu pohledu se všichni křesťané nacházejí na „klíčovém místě“. Každý z nás je obklopen lidmi, kteří osobní vztah ke Kristu nemají: členy rodiny, sousedy, spolupracovníky, přáteli a dalšími lidmi, na které v každodenním životě narazíme.

Za druhé tam byla pozoruhodná směsice nejrůznějších lidí. Jedním z nádherných rysů křesťanské víry je skutečnost, že jediným způsobem spojuje lidi z různých národů, prostředí, ras, různých barev pleti, pohlaví i věku. Prvním člověkem, který se tam obrátil, byla bohatá žena jménem Lydie. Pán *jí otevřel srdce*, aby přijala, co Pavel zvěstoval. (Sk 16,14, kurzíva autor). Poté *ona otevřela svůj domov* Pavlovi a evangeliu. Druhou ženou, která se obrátila, byla otrokyně, rodilá řečyně, a třetím člověkem byl římský žalářník, příslušník střední vrstvy. Ti tři dohromady tvořili neobvyklý výsek života ve starověku – „miniaturu civilizovaného světa“.¹ Byli to lidé tří národností, rozličného společenského postavení a společně představovali „všeobjímající víru, která byla zjevena skrze Ježíše Krista.“²

Od počátku byly srdcem sboru křesťanské rodiny. Byl to první zaznamenaný příklad služby sv. Pavla, kdy byly celé rodiny shromážděny do „ovčince“. Nejprve uvěřila Lydie s celou svou rodinou, a pak uvěřil žalářník s celou svou rodinou. Znovu zde vidíme příchutí událostí, které mají přijít. Jak řekl učenec 19. století, J. B. Lightfoot: „Od nynějška budou hrát důležitou roli v nadpřirozené ekonomice Církve bohoslužby v domácnosti... Rodinná zbožnost je pravé východisko, ten nejpevnější základ zbožnosti ve městech a v diecézích, v národech i v říších.“⁴³

Za třetí byl pozoruhodný cíl. List Filipským je povzbudivý dopis. Pavel v něm nekoriguje žádnou doktrinní úchylku ani nikoho nekritizuje za nemorálnost. Je plný vděčnosti. Neobsahuje ani stín zklamání nebo rozladění. Je napsán docela neformálně. Sám sebe nazývá Pavlem, nemusel se jako v jiných dopisech použitím přívlastku *apoštol* prosazovat z pozice autority. Používá vřelá osobní slova lásky a vděčnosti, aby církev povzbudil. Polykarpos, biskup a mučedník raného období církve, uvádí, že Pavel byl zvyklý chlubit se filipským sborem po celém světě. Postoj pozitivního povzbuzování je velice potřebným příkladem církevním vedoucím dnešní doby.

Za čtvrté byla pozoruhodná Pavlova radost. Radost v celé její plnosti je možné nalézt jedině v Ježíši Kristu (J 15,11). Slovo „radost“, ať už jako podstatné jméno, nebo ve formě slovesa, se v dopise vyskytuje na šestnácti místech. Pavel byl v domácím vězení

v Římě, připoután na vzdálenost necelého metru k římskému vojákoví. Byl nespravedlivě obviněn, očekával soud, existovala možnost, že bude popraven. Přesto měl nakažlivou radost. Stejně tak potřebujeme my dnes, aby byla radost spojována s křesťany a s církví.

Za páté je pozoruhodný úvod dopisu. Pavel se žádným způsobem nad filipské nevyvyšuje. Někdo by možná očekával, že dopis by mohl začínat slovy: „Svatý Pavel Božím služebníkům ve Filipech“. Pavel považuje za svatého každého křesťana ve Filipech. Slovo „svatý“ v Novém zákoně popisuje všechny křesťany, není to titul vyhrazený pro zvláště svaté lidi. (Nakonec zmíní biskupy a diakony, skoro jako by ho to napadlo až dodatečně. Mimochodem, oba pojmy pocházejí ze sekulárního prostředí a jednoduše znamenají „vedoucí“ a „pomocníky“.) Pavel nevnímal církvev jako nějakou hierarchickou strukturu. Musíme si dát pozor na to, abychom v církvi nevytvářeli světské hierarchie. Všichni jsme svatí a zároveň jsme všichni obyčejní křesťané. Proto má tento dopis mnoho co říci každému z nás.

Za povšimnutí stojí také Pavlův pozdrav. „Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.“ Pavel přejímá tradiční formu pozdravu helénistické kultury – *carem* – a mírně jej přetváří na *charis*, což znamená milost. Tím, že dal tato dvě slova dohromady, vyjadřuje podstatu křesťanství velice působivým způsobem.

Slovo milost nejlépe vyjadřuje vše, co pro nás Bůh v Kristu udělal. Pokoj shrnuje veškerý prospěch, který ze vztahu s Kristem přijímáme. Milost je ohromné slovo, které vyjadřuje hloubku a šířku lásky, kterou nás Bůh miluje. Dětská definice milosti je poučná pro všechny. Boží bohatství na Kristův účet. (v angličtině slovní hříčka: *grace – God's Riches At Christ's Expense*, pozn. překl.)

Pavel svůj úvod těmito slovy zakončuje. Čtenáři ve Filipech začínají číst tento dopis s vědomím Boží milosti a pokoje, a my spolu s nimi.

kapitola 1

NOVÉ SRDCE

FILIPSKÝM 1,3–11

3 Děkuji Bohu svému při každé vzpomínce na vás 4 a v každé modlitbě za vás všechny s radostí prosím; 5 jsem vděčen za vaši účast na díle evangelia od prvního dne až doposud 6 a jsem si jist, že ten, který ve vás začal dobré dílo, dovede je až do dne Ježíše Krista.

7 Vždyť právem tak smýšlím o vás všech, protože vás všechny mám v srdci jako spoluúčastníky milosti, i když jsem ve vězení, zodpovídám se před soudem a obhajuji evangelium. 8 Bůh je mi svědkem, jak po vás všech vroucně toužím v Kristu Ježíši.

9 A za to se modlím, aby se vaše láska ještě víc a více rozhojňovala a s ní i poznání a hluboká vnímavost; 10 abyste rozpoznali, na čem záleží, a byli ryzí a bezúhonní pro den Kristův, 11 plní ovoce spravedlnosti, které z moci Ježíše Krista roste k slávě a chvále Boží.

V listopadu 1992 odjel můj přítel Kerry Dixon s týmem na Filipíny, aby tam spolupracoval s místními křesťany. Jednou s týmem odjel promluvit ke kmeni jménem T'boli, žijícímu izolovaně u jezera Sebu. Dostat se tam znamenalo jít pěšky několik hodin členitým terénem a horskými stezkami přes rýžová pole a plantáže. Vzal s sebou dva překladatele: jednoho filipínského pastora, který měl překládat z angličtiny do jazyka cebuano, a člena kmene T'boli, který pak překládal do jejich vlastního ja-

zyka. Přibližně v osm hodin večer, když už padla tma, se rozneslo, že přišli „bílí lidé“. Příslušníci kmene se vynořili ze tmy a shromáždili se ve světle hořících pochodní. Kerry pak této skupině lidí za pomoci dvou překladatelů vyprávěl o Ježíši, o kterém nikdy neslyšeli. Hned jak skončil, postrčili dopředu muže středního věku slepého od narození, kterého znala a uznávala celá vesnice. Pokud by byl Ježíš Bůh, chtěli vidět, jak jedná.

Za napjatého ticha Kerry na muže vložil ruce a modlil se k Ježíši, aby jej uzdravil. Pak se ho zeptal, zda vidí. Překladatelé mu přeložili odpověď, že dotyčný ve tmě vidí mihotající se světlo. Poté co se modlil podruhé, byl muž schopen rozpoznat obrysy Kerryho obličeje. Po třetí Kerryho modlitbě již nebylo třeba překladu – muž skákal radostí a chválil živého Boha, který před jejich zraky učinil zázrak. Toho večera se obrátilo všech 50 přítomných a vznikl tak nový sbor. Tento sbor stále roste.

SRDCE, KTERÉ SPOLÉHÁ NA BOŽÍ MOC (v. 3–6)

Sbor ve Filipech byl stejně jako sbor v T'boli založen skrze nadpřirozené zjevení Boží moci. Jeho obtížné počátky se datují do r. 49 po Kristu. Pavel se nemohl dostat do Asie ani do Bithynie. Všechny dveře se zdály být zavřené, ale jak se to často stává, když se okolnosti zdají být proti nám, Bůh umožnil něco mnohem lepšího. Ve vi-

dění Pavel uviděl muže, který mu řekl: „Přijď do Makedonie a pomoz nám.“ (Sk 16,9)

Pavel zareagoval a se svým společníkem Silasem odešel do Filipis. První sobotu po svém příchodu šel k řece, kde byla skupina modlících se žen. (Pravděpodobně se tam sešly proto, že ve Filipech nebylo ani 10 židovských mužů potřebných k tomu, aby mohli vytvořit synagogu). Pavel hovořil o Ježíši a bohatá obchodnice Lydie se obrátila a přesvědčila Pavla, aby zůstal u ní doma.

Během jeho pobytu za ním po městě chodila věštkyň, která se zapletla do okultizmu, a byla proto pod zjevným démonickým vlivem. Stále volala: „Toto jsou služebníci nejvyššího Boha. Zvěstují vám cestu ke spáse“ (Sk 16,17). Nakonec, když už to trvalo několik dní, Pavel toto její neustálé opakování nemohl snést, obrátil se k ní a řekl „Ve jménu Ježíše Krista ti přikazuji, abys z ní vyšel!“ (Sk 16,18). V tu chvíli ji ten zlý duch opustil. Ta žena byla otrokyně a její majitelé zuřili, protože svou nadpřirozenou moc ztratila. Zmocnili se Pavla a Silase a odvěkli je před městskou správu. Poštvali proti nim dav. Městští úředníci podlehl tlaku a dali je vysléct, krutě zbičovat a zavřít do vězení.

S nohama zamčenýma do klády se Pavel a Silas ve vězení modlili a zpívali Bohu chvalozpěvy. Viděli Boží moc, která změnila Lydiin směr života a přivedla celou její rodinu k víře. Viděli Boží moc při osvobození otrokyně sužované zlým duchem. Nyní viděli Boží moc zázračně působit znovu: zemětřesení zatřáslo vězením a všechny dveře se otevřely. Službu konající vězeňský dozorce se chystal spáchat sebevraždu, protože si myslel, že všichni vězni utekli, a měl strach z toho, co se s ním stane. Pavel, ačkoliv byl blízko svobodě, si místo toho zvolil přivést vězeňského dozorce ke Kristu. Když ho Pavel ujistil, že vězni jsou stále ve vězení, dozorce se zeptal: „Co mám dělat, abych byl zachráněn?“ Situace, kterou nelze nazvat jinak než „příležitostí ke sdílení evangelia“! Pavel mu vysvětlil, co musí udělat, a tak vězeňský dozorce a bezprostředně poté i jeho rodina přišli ke Kristu a dali se pokřtít.

Tyto události byly tak jasně nadpřirozené, že Pavel viděl úžasnou Boží moc za slovy zprostředkovanými člověkem. Byla to Boží moc, která založila sbor ve Filipech, a proto mohl mít nadpřirozenou důvěru, že Bůh dokončí to, co začal. Pokud jsme křesťané, tento